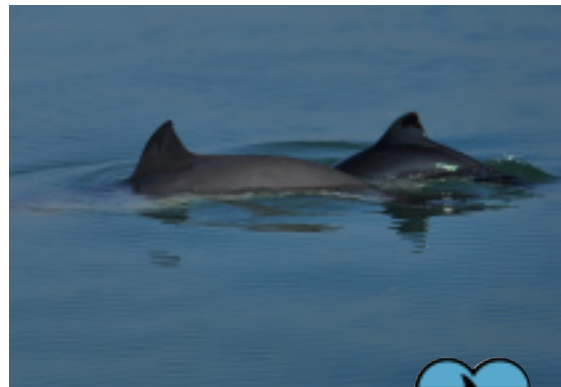




Waarnemingen

Bijzondere waarnemingen van zoogdieren in Vlaanderen en Nederland.

Zierikzee hotspot voor bruinvissen



Bruinvissen door Rugvin vrijwilligers Sophie en Lotte vastgelegd. (Foto Rugvin)



Overzicht van de hotspots rond de Oosterschelde gebaseerd op het onderzoek van Stichting Rugvin.

Onderzoek van Stichting Rugvin toont aan dat het havenhoofd van Zierikzee de beste plek is om in de Oosterschelde bruinvissen te zien. Deze conclusie kan getrokken worden uit de resultaten van de drie bruinvisscans in 2009-2011 en een 'landscan' van het afgelopen najaar. Sophie Neitzel en Lotte Niemeijer, beiden student aan de HAS Den Bosch hebben vanaf het land bruinvissen geteld. De bruinvis (*Phocoena phocoena*) is Nederlands kleinste, maar ook meest talrijke walvisachtige. Sinds 2009 voert Stichting Rugvin (www.rugvin.nl) bruinvistellingen uit op de Oosterschelde. Het aantal waargenomen bruinvissen neemt jaarlijks toe. Maar voor de fietser of de wandelaar langs de kustlijn van de Oosterschelde is het toch nog lastig om de dieren te zien als je niet weet waar en hoe je precies moet kijken. Daarom is in samenwerking met het Nati-

onaal Park Oosterschelde onderzocht waar nu echt de goede plekken zijn voor recreanten en toeristen om bruinvissen te spotten. Alle waarnemingen van de bootscans en de observaties vanaf de kant zijn naast elkaar gelegd. Hieruit blijkt dat de kans op het zien van een bruinvis het grootst is bij het havenpunt van Zierikzee (A3 op de kaart). Vanaf deze 'hotspot' zijn tijdens de scans en observaties vanaf de kant altijd bruinvissen waargenomen. Dit betekent dat de Zeeuwse recreant die een uur of meer tijd investeert bij goede weersomstandigheden (windkracht <2 Bft) een zeer grote kans heeft de dieren te zien. Ook op andere locaties zoals bij de haven van Burghsluis, de haven van Kats en de Plompe Toren is de 'spotkans' groot.

Lunch De reden dat bruinvissen vooral op deze plekken te zien zijn, is waarschijn-

lijk de aanwezigheid van vissoorten (onder andere sprot, grondelachtigen en wijting) die op het menu van de bruinvis staan. Deze visdata is verkregen van Stichting Anemoon. De aanwezigheid van vis op de hotspots heeft waarschijnlijk te maken met de waterdiepte. De hotspots zijn allemaal geschikt om de dieren met het blote oog te kunnen waarnemen, maar met een verrekijker krijg je er natuurlijk toch een beter beeld van. Het spotten gaat zelfs beter op een bewolkte dag omdat het lichaam van de dieren dan beter afsteekt tegen de achtergrond. Vanaf begin juni is er ook kans om kalmpjes te zien. Mogelijk is de Oosterschelde de enige plek in Nederland waar jongen ter wereld komen.

Frank Zanderink, Stichting Rugvin (rugin@planet.nl)

Zoogdierverseniging VZZ

Zoogdierverseniging 60 jaar jong



Jan Buys

Dit jaar bestaat de Zoogdierverseniging 60 jaar. Het is nog niet zo heel lang geleden dat deze leeftijd voor natuurlijke personen betekende dat de tijd van op de lauweren rusten aanbreekt. Voor een vereniging die zich bezighoudt met de immer in ontwikkeling zijnde ecosystemen en soorten is dat natuurlijk niet aan de orde. Net als haar onderwerp past zij zich voortdurend aan de omstandigheden aan om te overleven, als soort en als individu. Helaas lukt dat in de natuur met een nog steeds afnemende biodiversiteit niet altijd. En zie daar de belangrijkste drijfveer voor een club als de Zoogdierverseniging. Bij het vijftigjarig jubileum maakten we uitgebreid de balans op. Het fraaie boekje 'Op zoek naar zoogdieren', dat toen verscheen, sluit af met een vooruitblik (van Dennis Wansink). Hij plaatst de Zoogdierverseniging (toen nog VZZ) op een kruispunt van twee assen: die van natuur versus cultuur en die tussen wetenschap / onderzoek en communicatie / educatie. Het is de rol van de Zoogdierverseniging de verbinding tussen die (schijnbare) tegenhangers te zijn en dan specifiek voor de klaslegenoten van de *Homo sapiens*: de zoogdieren. Dat is nu, 10 jaar later, nog steeds de positie van de Zoogdierverseniging. Maar er is wel veel veranderd. Om te beginnen de

naam, die is eigentijdser en 'beter bekend' geworden. Dat is makkelijk in de moderne media als Twitter en Facebook, want daar kom je ons frequent tegen, met een vernieuwd logo, met de vertrouwde otter. De digitale snelweg is met Zoogmail, Telganger, vele websites enzovoort het nieuwstelsel van de Zoogdierverseniging en een fijnvertakte verbinding met de omgeving. Naast de vereniging is er een professioneel bureau: de Steunstichting VZZ. De publicatielijst bestrijkt het hele geschetste spectrum, van ons wetenschappelijke ankerpunt Lutra tot kinderboeken, van gedegen monografieën over soorten tot een cd met muziek over vleermuizen. Regionale atlanten verschijnen met enige regelmaat en de opvolger van de inmiddels 20 jaar oude landelijke atlas werpt zijn digitale schaduw voor zich uit... Bij 'onze' zoogdieren is er in tien jaar veel veranderd. Om te beginnen: de vleermuissoort waar we tien jaar geleden al van droomden is echt vastgesteld: de kleine dwergvleermuis. Er zijn inmiddels weer perspectievolle populaties van otter en bever. Voor die laatste beginnen we zelfs al na te denken over hoe om te gaan met schade! Boommarters doen het goed tot in de kop van Noord-Holland, wolven en lynxen verkennen voorzichtig de landsgrenzen. Er zijn ook minder fortuinlijke zoogdiersoorten, denk aan de noordse woelmuis of waterspitsmuis. Maar die

goede verhalen betekenen geenszins dat de Zoogdierverseniging op haar lauweren kan gaan rusten. Want de positieve ontwikkelingen zijn veelal het resultaat van veel inspanning, die continu nodig blijft in het zo sterk door de mens beïnvloede Nederland. Zeker in een tijd waarin beschermingsniveaus worden teruggeschoefd (de nieuwe Natuurwet) en budgetten sneller wegsmelten dan het poolijs... Het is dan goed vast te kunnen stellen dat de Zoogdierverseniging en Steunstichting springlevend zijn, ze hebben zelfs een 'duw' van de crisis weerstaan. Zij hebben geenszins last van vergrijzing, zoeken de samenwerking met zusterorganisaties en hebben een goede naam in het 'veld'. Hiermee is er een goede uitgangspositie voor successen in het komende decennium en hopelijk nog vele decennia daarna. Dus laat die AOW nog maar even zitten.

Naschrift:

Omdat zowel de Zoogdierverseniging als Steunstichting na een financieel moeilijk jaar net aan financieel gezond zijn besteden we op een bescheiden wijze aandacht aan ons jubileum.

Jan Buys is secretaris van de Zoogdierverseniging